

Nebojša Pop-Tasić

Kabaret Marlene

Liki:

stara Marlene

mlada Marlene

Bernard

STARA MARLENA *(Sedi v naslonjaču in bere eno od biografij o sebi.)*

Bernard! Bernard!

BERNARD

Prosim, gospa.

STARA MARLENA

Prinesi zračno puško.

BERNARD

Kje je?

STARA MARLENA

Tam, na drevesu.

BERNARD *(Odide in se hitro vrne z zračno puško; nameri nekam v publiko in sproži.)*

Mislím, da je razumel sporočilo.

STARA MARLENA

Muhe!

BERNARD

Prosim, gospa?

STARA MARLENA

Muhe, ti paparaci so kot muhe. Moj bog, kako se jim ljubi? Vtikajo svoje nosove v tuja življenja in brskajo in brskajo in iščejo te ... sočnosti, majhne umazanije, češ, vsi smo ljudje, mar ne? Nismo vsi ljudje. Obstajata dve človeški vrsti – eni so mrhovinarji in drugi smo ljudje. Glodajo, glodajo, glodajo meso, kosti še živih in mrtvih ljudi in jih prežvečene mečejo v gobec preostale mrhovinarske drhali. Saj ne morejo glodati po lastnem življenju, ker ga nimajo. Lasten jim je samo – drek. Drek! *(Pavza; bere naprej.)* Bernard ...

BERNARD

Prosim, gospa. *(Ona ne reagira.)* Prosim, gospa. *(Ona ne reagira; on se ji približa in ji reče glasno na uho.)* Prosim, gospa. Kaj želite?

STARA MARLENA

Nič.

BERNARD

Nič?

STARA MARLENA

Nič. Hotela sem samo ... hotela sem preveriti ... ali me imaš še rad.

BERNARD

Seveda vas imam rad, gospa Dietrich.

STARA MARLENA

To je zelo pomembno.

BERNARD

Kaj je zelo pomembno?

STARA MARLENA

To, da me imaš rad, ne glede na ...

BERNARD

Ne glede na ...?

STARA MARLENA

Poslušaj to: Že v osnovni šoli je bila znana po svojem erotično zamaknjenem pogledu in je zapeljevala profesorje, še bolj profesorice. Med njene prve seksualne zmage sodi učiteljica francoščine, ga. Breguand, ki je ... A slišiš ti to? Zmage! Za tega posranega biografa je to – zmaga.

BERNARD

Tako si biograf to predstavlja. Sam verjetno ni ne vem kakšen zmagovalec.

(Odide.)

STARA MARLENA

Mademoiselle Breguant ... Nekega dne, ko sem bila sama in žalostna in zaradi dežja, ki ni in ni nehal, še bolj žalostno jedla svoj kruh z maslom, je mademoiselle Breguand prišla k meni in rekla: Ali obstaja kak resen razlog za tvojo žalost? Odkimala sem. Potem je mademoiselle Breguand rekla: Če ne obstaja resen razlog, potem je tvoja žalost greh.

Mademoiselle je postala moja učiteljica in, lahko rečem, prijateljica. Pri njej sem se učila francoščino in se pogovarjala o vsem, o čemer sem se takrat lahko pogovarjala. Bila je moja zaupnica. Potem so bile počitnice in po počitnicah se je začela vojna. Vsi smo se zbrali v šoli in poslušali gromovite govore, ki sem jih komajda doumevala. Zbrani so bili vsi učitelji in profesorji, le mademoiselle Breguand ni bilo. V misli se mi je prikradlo strašno spoznanje, hladno in kruto: mademoiselle, Francija. Mi smo v vojni s Francijo. Mi smo sovražniki!

Nihče me ni mogel prisiliti, da bi sovražila Francijo. Ljubila sem Marguerite Breguand, skozi njo sem ljubila Francijo, francoski jezik in vse Francoze. Bila sem prva ujetnica vojne, prva žrtev, medtem ko so nemški vojaki nasmejani marširali po mestnih ulicah in si rože, ki so jim jih ženske metale z oken, zatikali na puške. Imela sem resen razlog za žalost. Torej, postala sem izdajalka že kot deklica. Saj ničesar nisem razumela. In prav je tako. Bernard?

(Tiho.) Ko zgodba se konča, konec je vseh tvojih sanj. Ne joči za preteklostjo, za vsem, kar nekoč je bilo. Poljubi oveneli so, pesem je končana, bolečina bo ostala, ko zgodba se konča ... *(Glasba tiho zaigra.)*

MLADA MARLENA *(V offu.)*

*Lorsque tout est fini,
Quand se meurt, votre beau rêve,
Pourquoi pleurer les jours enfuis,
Regretter les songes partis?
Les baisers sont flétris,
Le roman vite s'achève,
Et l'on reste à jamais meurtri
Quand tout est fini!*

STARA MARLENA

In Američane, Bernard, in Američane.

BERNARD

Kaj ste rekli, gospa?

STARA MARLENA

In Američane sem vzljubila v tej vojni, ker so prišli pomagat Francozom in ker so bili – plemeniti. A ti veš, da so ti ljudje, ki so prepluli ocean, da bi pomagali sovražnikom Nemčije, na koncu hranili še lačne nemške vojake. Ko se je na fronti vse umirilo, so jim metali konzerve – corned beefa. In nemški vojaki so te konzerve potem pošiljali svojim družinam. Zato sem jih vzljubila in za njih molila. Bili so plemeniti. Že kot majhna sem vzljubila tiste, ki bi jih, kot Nemka, morala sovražiti.

BERNARD

Imeli ste dober razlog za to.

STARA MARLENA

Saj to je zadostovalo: *morala* sovražiti. Po dolžnosti. Ženska ne sme imeti te dolžnosti. Ženska se vedno bojuje iz ljubezni. Tako kot moja mati. Moj oče, vojak in policist, moji strici, oni se lahko sklicujejo na dolžnost. Dolžnost je ustvarjena zato, da ljudje ne bi mislili. Da ne bi čutili. Da ne bi vedeli, kaj je prav in kaj je narobe. Dolžnost je ukaz za tepce. Jaz sem Nemka, ampak nisem tepka.

BERNARD

Vam pripravim kaj za jest, gospa?

STARA MARLENA

Hvala, Bernard. Ne morem jesti, ko sem nervozna. Rajši mi natoči pijačo. Nekaj za želodec, da lažje prebavim vse svetovne neumnosti.

BERNARD

Mislím, da ste danes že dovolj pili, gospa.

STARA MARLENA

Kako pa ti to veš? Me nadzoruješ ali kaj?

BERNARD

Ne, gospa, ampak čutim to kot svojo dolžnost, da ...

STARA MARLENA

Kakšno dolžnost, ljubi moj?! Kaj si ti meni dolžan? Prosim, obnašaj se kot Francoz in mi nalij konjak. Hvala. (*BERNARD odide; STARA MARLENA prelistava knjigo.*) 55 knjig je bilo napisanih. 55 biografij. Vse sem prebrala. Saj jih ne berem zato, ker pričakujem, da o meni pišejo, kako sem bila dobra in lepa ... Saj tudi to pišejo. A pišejo tudi, da sem bila vlačuga, nimfomanka, biseksualka, shizofreničarka ... Saj je res. Pa ni res.

BERNARD

Lahko bi vas vprašali in vi bi jim lepo povedali ...

STARA MARLENA

Zakaj bi me spraševali? Saj je ljudem bolj pomembno nakladanje kot resnica. Koga pa zanima, da nisem marala tistega, čemur oni pravijo seksss. Zame je bil samo način, da izrazim svoje občudovanje. In sočutje do nekoga. To ni seksss. To je ljubezen. Občudovala sem pametne moške in edini način, da jim izkažem popolno spoštovanje kot ženska, je bil ta, da sem spala z njimi. Če so si to želeli, seveda, in ... če so me lepo prosili. Oh, potem so me razlaglasili za feministko, za

osvoboditeljico žensk! Mene, žensko, ki je v moškem iskala gospodarja. Ne mi govorit o fenimistkah. Ne prenesem feministk. One ... ne marajo moških. Zakaj? Zavidajo jim tisto stvarco. Če bi bile moški, bi bile rojene kot moški. Ampak so ženske. Zakaj ne ostanejo ženske. In naj bodo srečne s tem. Biti ženska je lepo, mar ne? Zakaj bi se igračkal s tem? Feministke so samice, ki ne znajo jasno misliti. Na različnih univerzah so tehtali moške in ženske možgane. Ženski možgani so veliko lažji od moških. Tako, na splošno. Razen možganov moje mame in moje hčere. Obstajajo izjeme. Moja hčerka je otrok mojega moža, mar ne? (Pavza.) Feministka?! Kako zlahka pridejo do teh ... 'ugotovitev' ... O ljudeh ne bi smeli pisati biografij. Koga briga nekogaršnje intimno življenje. Ne, morali bi pisati poezijo, ep ... to so bolj resnične reči od teh klinčevih biografij. Drek!

MLADA MARLENA

Človek je zares prekrasna pošast.

In svet nikoli ne preneha.

Rojena sem tistega jutra,
ko je čas deževal in cela stoletja
so lila na moje rojstno mesto.

A svet se je hitro zavrtel,
čas se je prelevil

v hudournik ljudi,
vojaki so marširali,
tekli, padali, plesali, skakali ...

vojne, vojaki, geniji, bedaki,
sovraštvo, ljubezen,

neznosen mir, bolezen,
roke, oči, poljubi, dotiki ...

Hudič se je plazil za mano noč in dan,
ker ga je bilo strah ostati sam.

Nihče več ni verjel vanj.

(Iz ozadja slišimo BERNARDA, kako v angleščini razlaga nekomu po telefonu: Yes, I understand what you want. I believe that it is important to you, but ... No, no, it is not possible. Miss Dietrich can not ... no, sir, I am sorry. Bye.)

STARA MARLENA

Bernard!

BERNARD

Ja, madame.

STARA MARLENA

Kdo je bil?

BERNARD

Neki profesor iz Berlina.

STARA MARLENA

Kaj pa je hotel?

BERNARD

Hotel se je z vami pogovoriti o gledališčih v Berlinu med obema vojnama.

STARA MARLENA

Zakaj bi se z mano pogovarjal o tem?

BERNARD

Pravi, da ste vi ena redkih igralk iz tega obdobja, ki je še živa, in da bi bili dragocen vir podatkov, ker ste igrali v Reinhardtovih gledališčih, ki so vas izstrelila v orbito slave.

STARA MARLENA

Tako je rekel?

BERNARD

Tako je rekel. *(Odide.)*

STARA MARLENA

Drek. Ti profesorji. Kot muhe. Bzzzz. Bzzzzz. Kakšen besednjak! Izstrelila v orbito slave?! Tekla sem kot kura z vaje na vajo, s predstave na predstavo. Včasih sem v prvem dejanju neke predstave igrala služkinjo, potem sem se s tramvajem odpeljala v drugo gledališče, kjer sem v drugem dejanju igrala Amazonko, na koncu večera pa sem bila kurba v tretjem dejanju tretjega komada, ki se je igral v tretjem gledališču. Berlin! Berlin je bil popolnoma blazno mesto! Vojna vseh vojn je bila končana in vse je bilo – dovoljeno. Izgubili smo svetovno vojno in dobili svojo svetovljansko dušo nazaj. Mi, Nemci, nismo vedeli, kaj je pornografija, pedofilija, travestija, seksualna anomalija, ampak po tem, ko so milijoni umrli samo zato, da bi svet ostal isti, je vse to zvenelo – zdravo. To je bil Berlin. *(Pavza;*

BERNARD se vrne s sendvičem na krožniku.)

Kurba.

BERNARD

Kako, prosim?

STARA MARLENA

Kurba.

BERNARD

Pojejte kaj, gospa.

STARA MARLENA

Ne jem, ko pijem, Bernard.

BERNARD

Ne morete piti na prazen želodec.

STARA MARLENA

Lahko. Že vse življenje pijem na prazen želodec. Človek se rodi s praznim želodcem. *(Pavza.)* Kurba.

BERNARD

Kaj je s to kurbo, gospa?

STARA MARLENA

Dobro sem igrala kurbe. Saj človek ni kriv za svojo usodo. Le sprejeti jo mora. To je modrost. Če sprejmeš svojo usodo, si lahko preprost, celo neumen, a vendar – moder. Jaz nisem v življenju ničesar načrtovala. In tudi upirala se nisem. Nisem se pretirano cenila, nisem se niti precenjevala. Vedela sem, kaj je dobro in kaj je slabo. In kaj je čudovito. To je bilo dovolj. Kar so mi ponudili, sem vzela. Če me je kdo za kaj lepo prosil, sem mu ustregla. In Rudi me je lepo prosil za roko in jaz sem privolila. In bilo je prav. Bila sem divja in sentimentalna, on pa je bil miren in je sovražil sentimentalnost. Zanj so imeli občutki neki višji smisel in naučil me je razlikovati občutljivost od sentimentalnosti. In vedno, vedno in za vedno mi je stal ob strani.

Potem pa ... Josef. Josef von Sternberg. Aristokratsko ime, židovski karakter. Moj bog, kakšno srečo sem imela. Ob sebi sem imela moža, ki me je ljubil točno takšno, kakršna sem bila, in genija, ki si me je na novo izmislil. In prav Josef me je naučil, da moram sprejeti svojo usodo ... ne, ne sprejeti ... objeti ... spoštovati ...

BERNARD (*Pride na drugo stran odra kot JOSEF.*)

Si prinesla note za pesem, ki jo boš pela?

MLADA MARLENA

Ne.

JOSEF

Zakaj pa ne?

MLADA MARLENA

Itak ne bom dobila vloge.

JOSEF

Kako pa to veš?

MLADA MARLENA

Pač. Vem.

JOSEF

Vseeno pa boš kaj zapela.

MLADA MARLENA

Bom zapela.

JOSEF

V redu. Se lahko usedeš tja gor, na klavir, prosim?

MLADA MARLENA (*Gre do klavirja, stopi na tipke, tako da klavir zarohni, in se usede nanj. Pianist začne igrati. Ona nezainteresirano in nonšalantno poje.*)

Jaz sem brhka Lola, ves svet me že pozna,
moja pianola ves božji dan igra.

Jaz sem brhka Lola, reci: rad te imam,
a svoje pianole nikomur jaz ne dam.

Jaz sem brhka Lola, ves svet me že pozna,
moja pianola ves božji dan igra.

Če rad igral bi z mano, pripravil boš denar,
brez cvenka brhki Loli je zate figo mar.

(*Pianistu.*) Kako to igraš? Drek! Kako to igraš?! Če boš še naprej tako hitel, te bom brcnila v rit!

*(Pianist jo zmedeno gleda; potem pa začne znova igrati. Ona nadaljuje s petjem.
Pianist igra vedno hitreje.)*

Lola, Lola – vsak že zame ve.

Vsak pogled v mojo smer
omamljen vame zre.

Moški, moški – poljuba tu ne dam!

Svoj klavir igram in svojo pesem imam:

Jaz sem brhka Lola, ves svet me že pozna,
moja pianola ves božji dan igra.

Če rad igral bi z mano, pripravil boš denar,
brez cvenka brhki Loli je zate figo mar.

Drek! Drek! Ta človek ne zna igrati! Ko boste zamenjali pianista, me pokličite, pa
lahko pridem spet. Adijo! *(Odide z odra.)*

STARA MARLENA

Bernard.

BERNARD

Ja, madame.

STARA MARLENA

Kako je kaj z Josefom? Pokliče še kdaj ali je že umrl?

BERNARD

Vi mislite na ... gospoda Sternberga?

STARA MARLENA

Seveda mislim na ...

BERNARD

Madame, on je že zdavnaj umrl.

STARA MARLENA

Saj vem, da je že zdavnaj umrl, butelj. Hecam te.

(Tiho, skoraj neslišno.)

O ljúbi, doklér ljubiti moreš!

O ljúbi, doklér ljubiti hočeš!

Prihaja čas, prihaja čas,
ko na grobovih jokála boš na glas!

BERNARD

Ste meni kaj rekli?

STARA MARLENA

Ne, ne ... krasen človek je bil, mar ne?

BERNARD (*Odide.*)

Žal nisem imel te časti, da bi ga poznal.

STARA MARLENA

Skrbel je zame, kakor da bi bila drobna redka ptica. V bistvu pa sem bila kura, iz katere je on naredil rajsko ptico. A vseeno sem tudi pri njemu morala začeti kot kurba, ki poje z ogabnim tenkim glasom in kaže svoje noge ... Vulgarno, mar ne? Kurbala se je za denar. Pa se vanjo zaljubi profesor. Seveda je bila polaskana. Čisto preprosto. In danes vsi hočejo v tem najti neki skriti pomen ...

BERNARD (*Na drugi strani odra; kot novinar.*)

Gospa Dietrich, nam lahko razložite lik Lole v *Modrem angelu*? Kaj je bil njen resnični namen? Kakšen načrt je imela v glavi?

MLADA MARLENA

Bila je vlačuga. Ni veliko mislila, ker v glavi ni imela veliko.

NOVINAR

Kako pa ste se pripravljali za to vlogo? Kako ste oblikovali psihologijo lika?

MLADA MARLENA

Tako, da sem pol leta živela v kupleraju in si s pomočjo razpiranja nog razpirala obzorja lika.

NOVINAR

Vi se šalite?

MLADA MARLENA

Seveda se šalim. V filmu sem naredila samo to, kar mi je rekel režiser.

NOVINAR

Torej ste bili sužnja režiserjevih kapric?

MLADA MARLENA (*Ga jezno pogleda.*)

STARA MARLENA

Nikoli nisem marala novinarjev s temi visokoletičimi vprašanji. Jaz sem vzgojena

kot Prusinja. Naredim, kar mi rečejo. Pridem točno na vajo in snemanje. In to je to.

(Zvoni telefon.)

BERNARD *(Se oglasi; potem pa z eno roko pokrije mikrofon telefona.)*

Billy Wilder vas kliče, madame.

STARA MARLENA

No, daj mi ga. *(BERNARD ji da telefon; ona ga drži nekaj časa.)*

STARA MARLENA *(S spremenjenim glasom, s francoskim naglasom.)*

Aloooo ... Musje Wilderrr ... Neeeeee, madame Ditriš šla ... v bolnišniciiii ...

bolečina v grrrrloooo ... Jutrrri morrda. Vi potujete? Pokliče, musje Wilder, pokliče ko prišla. Dobri stari Billy.

Lepo, da je poklical, mar ne, Bernard.

BERNARD

Lepo.

STARA MARLENA

A danes žal nisem družabna. Bojim se, da tudi vljudna ne bi bila.

BERNARD

Saj niste družabni že leta, gospa.

STARA MARLENA

Raje sama sebe prenašam, kot da me drugi prenašajo. Razen tega bi se morala pogovarjati o Garryju, pa o Larryju, pa o Barryju ... kdo je umrl, kdo je živ, kdo snema, kdo ne snema ... Ne ljubi se mi.

BERNARD

Kdo pa so Garry, Larry in Barry?

STARA MARLENA

Pojma nimam. Kar tako sem rekla. Hollywood je poln Garryjev, Larryjev in Barryjev.

BERNARD

Mogoče vam je hotel ponuditi kakšno vlogo.

STARA MARLENA

In? Jaz sem za Hollywood in za film že zdavnaj umrla. In za njih bom več vredna, ko bom zares umrla. Zato, Bernard, ne joči za menoj, ko bom umrla. Joči zdaj.

BERNARD

Prav, gospa. (*Gre na drugo stran odra.*)

STARA MARLENA

Kdor na svetu joče zdaj,
joče in ne ve, zakaj,
objokuje me.

Kdor se v noči smeje zdaj,
smeje in ne ve, zakaj,
zasmehuje me.

Kdor po svetu hodi zdaj,
hodi in ne ve, zakaj,
k meni gre.

Kdor umira v svetu zdaj,
umira in ne ve, zakaj,
vame zre.

BERNARD (*Kot Josef von Sternberg.*)

Lahko začneva.

MLADA MARLENA

Ja.

JOSEF

Želite kaj izjaviti, preden izrečemo kazen?

MLADA MARLENA

Rada bi spila kavo, preden umrem.

JOSEF

Vseeno pa me, čisto osebno, zanima, kako ste si, kot ženska, ki je imela tako pomembno nalogo, dovolili pomagati sovražniku države in tako onečastili svoje ime in ...

MLADA MARLENA

Mislím, da sem ga ljubila.

JOSEF

Težko verjamem, da ste ljubili nekoga, ki ste ga tako površno poznali. Takšna ljubezen se ponavadi prodaja na cesti.

MLADA MARLENA

Saj sem ga srečala na cesti.

JOSEF

Še hujše je dejstvo, da ste pomagali sovražniku uničiti ne samo državo, temveč ste osebno, skupaj s tujimi vojaki uničili rojstno mesto, mesto, v katerim živi vaša mati, vaša družina ... Ne puščate mi druge možnosti. Obsojam vas na smrt zaradi veleizdaje in ogrožanja vitalnih državnih interesov. Bog naj se usmili vaše duše.

MLADA MARLENA

Hvala, enako. *(Se ogleduje v žepnem ogledalu, si šminka ustnice ...)*

JOSEF

Mar vas ni strah smrti?

MLADA MARLENA

Zakaj bi se bala smrti? Bolj se bojim življenja.

JOSEF

V redu. Marlene Dietrich, obsojeni ste na smrt s streljanjem zaradi veleizdaje. Ker sem tukaj edini, v vlogi sodnika in vojaka, vas bom ustrelil sam. *(S kazalcem in sredincem naredi cev pištole in ustrelí.)* Paf!

MLADA MARLENA *(Se opoteka.)*

A moram pasti naprej ali nazaj?

JOSEF

Če te zadene krogla od spredaj, potem te potisne nazaj.

MLADA MARLENA

O. K. *(Pade nazaj.)* Auuu. Mislim, da sem si zlomila nogo.

JOSEF

Nič hudega.

(STARA MARLENA spi v fotelju.)

BERNARD

Gospa ... Gospa ... *(Kot da bi se ustrašil, da je umrla.)*

STARA MARLENA *(Se zbudi.)*

Geh weg, geh weg ...

BERNARD

Madame, jaz sem, Bernard!

STARA MARLENA

Oprosti, Bernard. Nekaj grdega sem sanjala. Koliko je ura?

BERNARD

Pet.

STARA MARLENA

Že? (*Pavza.*) Zjutraj ali popoldan?

BERNARD

Popoldan. Spali ste deset minut. Kaj ste tako grdega sanjali?

STARA MARLENA

Vajo. Sanjala sem vajo.

BERNARD

Kakšno vajo?

STARA MARLENA

Vajo iz umiranja. V nekem filmu.

BERNARD

Naj uganem! *Osramočena*, 1931, Josef von Sternberg, Paramount pictures.

STARA MARLENA

Uganil si.

BERNARD

Krasen film.

STARA MARLENA

Kakor za koga. V tem filmu igram izdajalko. Mar ni to čudno?

BERNARD

Kaj je čudno, gospa?

STARA MARLENA

Izdajalko igram v filmu, ki je bil posnet deset let prej, preden sem za večino Nemcev zares postala izdajalka.

BERNARD

Lahko bi rekli, da je čudno.

STARA MARLENA

Kakor da bi filmi postali del moje usode. Igrala sem svojo prihodnost. Se zaljubljala v vojake ... Blodila po puščavi ...

BERNARD

Maroko, Sternberg, 1930 ... Gospa, vse, kar ste naredili, ste naredili prav, in jaz kot Francoz sem vam za to hvaležen.

STARA MARLENA

Hvala, Bernard. A veš, da sem hotela organizirati atentat na tega klovna?

BERNARD

Katerega klovna? Hitlerja?

STARA MARLENA

Ja, njega. Niti tega imena ne želim izgovoriti. Zame je bil samo pošastni klovn, ki je občudoval ... kaj misliš – koga?

BERNARD *(Odide.)*

Vas.

STARA MARLENA

Tako je. Mene. Za njega sem bila arijska boginja. Če bi preživela z njim samo eno noč, vojne ne bi bilo. Zastrupila bi pošast in ... mir. In sploh mi ni jasno, kako so ljudje lahko sprejeli eno takšno karikaturu od človeka za svojega vodjo. Bil je smešen. Vsi smo se mu smejali, preden je postal strašen. Smejali smo se vsi, ki smo takrat sprejeli svojo usodo. Pomagaj mi vstati, Bernard.

(Bernard ji pomaga vstati.) Ah, vsaka kost v tem telesu je vsaj enkrat počila. V redu je. Mislim, da bom lahko sama prišla do kopalnice. *(Odide.)*

BERNARD *(Kot vojak JOHNNY; gre na drugo stran odra.)*

Juuhhuuu!

MLADA MARLENA *(Si umiva zobe.)*

Samo trenutek. Sedi, Johnny.

(JOHNNY jo hoče objeti.)

MLADA MARLENA

Pojdi stran ... Počakaj malo ... *(Spije malo vode iz kozarca in jo pljune JOHNNYJU v obraz; on se umakne; ona si še naprej umiva zobe; on se skrije za paravan; ko ona konča z umivanjem zob, se ji prikrade s hrbta in jo zgrabi za lase.)*

MLADA MARLENA

Johnny! Kaj delaš?

JOHNNY *(Skrije obraz v njene lase.)*

Brišem si obraz.

MLADA MARLENA

To boli. Ti si tako krut. Tvoji objemi so vedno boleči. Zakaj si hudoben?

JOHNNY

Skrbim zate, beračim naokoli, prinesem ti darilo, ti pa ...

MLADA MARLENA

Darilo? Kje, kje imaš darilo? *(Ga objema in otipava; odnekod izvleče par najlonskih nogavic.)*

Johnny, kako so lepe! Tako mehke ... Tako fine ...

JOHNNY

Torej, hudoben sem?

MLADA MARLENA

Ne, Johnny, tako dober si.

JOHNNY

Seveda. Sploh ne veš, kako dober sem. Imam še eno darilo, ampak ti ga ne dam. Ne danes.

MLADA MARLENA

Še eno darilo?! Kje ga imaš? Daj mi ga!

JOHNNY *(Odnemod izvleče nekakšno žimnico.)*

MLADA MARLENA

Johnny! Ti, priden kuža. Kje si jo dobil.

JOHNNY

Preko prijatelja. Ampak ti je ne dam. Spala boš na tisti stari žimnici, tako kot do zdaj.

MLADA MARLENA

Spala? V Nemčiji ne spimo že petnajst let. Najprej se je Hitler drl prek radia, potem je bila vojna, potem smo proslavljali zmage in potem ste nas bombardirali. Vse žimnice so zgorele.

JOHNNY

Nove žimnice vam ne bodo prinesle boljšega spanja. Najprej si morate oprati vest.

MLADA MARLENA

Jaz sem si oprala vest. Zdaj imam novega firerja. Tebe. Heil, Johnny.

JOHNNY

Še enkrat reci 'heil', pa ti bom razbil gobec.

MLADA MARLENA

Johnny, poglej me v oči
in nežno reci mi, da me želiš.
Johnny, še vedno sanjam te,
daj, pridi k meni že
popoldne ob pol treh.

Johnny, objemi me močno,
saj veš, da tvoja bom vsa še to noč.
Johnny, potem želim si le,
da tvoje sem dekle ves mesec še.

STARA MARLENA *(Prihaja iz kopalnice.)*

Bernard! Bernard!

MLADA MARLENA *(Na njeni strani se oder temni, tako da drugo kitico slišimo iz offa.)*

V kleti bara starega
Johnny violino igra,
vroča kri po modrih žilah mu divja, uuuh.
Ko na strune vrže se,
ko svoj lok močno napne ...

STARA MARLENA

Bernaaraard!

MLADA MARLENA *(off)*

... vsako noč se drugi v postelji preda, uuuh.
Saj njegov pogled omreži prav vsako dekle,
nežni majhni prsti mu polzijo skozi lase.
In vse ženske naokrog gledajo ga blaženo,
pesem nežno šepetajo mu v uho:

Johnny ...

STARA MARLENA

Bernaaraaraard!

BERNARD *(Hitro steče na drugo stran odra k STARI MARLENI; spet ima držo*

francoskega sobarja.)

Prosim, gospa.

STARA MARLENA

Kakšen hrup je to?

BERNARD

Mislim, da pri sosedih nekdo vadi petje.

STARA MARLENA

Ni zvenelo kot petje. Zvenelo je bolj kot dretje. Pomagaj mi sestti, Bernard.

(BERNARD ji pomaga sestti.) Ah, te noge, zaradi katerih so nekoč moški padali na kolena, so zdaj dve suhi veji. Prinesi mi tiste tablete.

BERNARD

Tiste tablete?

STARA MARLENA

Ja, tiste tablete. Vse me boli. Naj se tudi bolečina malo spočije.

BERNARD *(Odide po 'tiste tablete' in se hitro vrne z njimi in s kozarcem vode.)*

Izvolite. Eno? Dve?

STARA MARLENA

Daj mi to stekleničko. Jaz bom dozirala. *(Na dlan si strese tri, štiri tabletko.)*

BERNARD

Dobra doza.

STARA MARLENA

Manj ne deluje več.

(BERNARD ji ponudi kozarec vode.)

STARA MARLENA

Kaj je zdaj to? Z vodo nobena doza ne prime. Daj mi konjak.

BERNARD

Ampak, gospa ...

STARA MARLENA

Nehaj tečnariti. Daj mi konjak. Prosim!

(BERNARD naliže konjak.)

STARA MARLENA *(Spije tablete s konjakom.)* Nekoč sem vse to pila, da bi se napila. Saj je bilo vsega preveč. Saj sem reševala svet, zaboga. Zdaj pijem, da bi ostala trezna. Ne vem, ali me je bog blagoslovil ali kaznoval.

BERNARD

Še vedno verujete v tega norca?

STARA MARLENA

Njeeh. Bog. Seveda ne verujem v tega norca. Če rečem bog, mislim na življenje. Če bog obstaja, je zagotovo retardiran. Drugače si vsega tega ne znam razložiti. A včasih se mi zdi, da, kakorkoli se človek trudi ostati normalen in racionalen, to enostavno ni možno. Če se ozrem nazaj ... moj bog! Kaj vse sem delala in bila prepričana, da to delam za neko prihodnost, boljšo prihodnost. Tudi v božjem imenu. Hodila sem po celi Ameriki, po tovarnah, gostilnah, klubih za bogate in luknjah za revne, pustila, da me otipavajo in se slinijo po meni trezni in pijani, zbirala denar za orožje, za tanke, za podmornice, topove, za letala in bombe, ki so potem padale na moje rojstno mesto, na mesto, kjer je živela moja mati. Bila sem na fronti z vsemi temi mladeniči, ki so se borili zame in za mojo vizijo. Oni se niso borili proti Nemčiji, temveč za Nemčijo, za mojo Nemčijo, za moje Nemce. Za njih sem hotela biti, karkoli so si želeli in karkoli so potrebovali – zvezda, ki se je spustila s hollywoodskega neba k njim, na raztreščeno in krvavo zemljo, sestra, mati, ljubica, vse ženske, ki so jih čakale doma in trepetale za njihova življenja. To sem bila. In kje je ta boljša prihodnost? Zdi se mi, da je enega velikega norca nadomestilo sto manjših. A vseeno, tistega, ki sem ga jaz hotela premagati, sem premagala. Zmagala sem. Jaz in moji fantje smo zmagali. Nikogar nisem hotela osrečiti. Hotela sem biti samo vredna neke prihodnje sreče. Vojna je moška zadeva, vojna je pošast, ki zahteva kri, srce, meso ... Kriki ljudi na fronti, po gozdovih, močvirjih, puščavah, njivah, po bolnišnicah so zveneli kot prestrašene molitve, ki so jih pošiljali svojim odsotnim bogovom. Jaz sem se borila za svoje ljubezni, za svobodo, za svobodo ljubezni. Za Jeana Gabina in Francijo. Oh, Jean ... Za Remarquea in Nemčijo. Za Sternberga in jude. Bernarda Shawa in Irce. Za Alexandra Fleminga in Škote. Za Svjatoslava Rihterja in Ruse. Za Ernesta Hemingwaya ... zate, papa. Za Charlija Chaplina. Orsona Wellsa. Billyja Wilderja. Za Goetheja. Za Kanta. Freiligratha. Paustovskega. Stravinskega. Za Giacomettija. Za Nurejeva. Za vse ljudi ... za vse ljubezni, ki zame predstavljajo svet in človeštvo. Oh, kako sem patetična ... Drek. Bernard, konjak.

MLADA MARLENA

Tam pred kasarno pod majavo lučjo,
pod to laterno stojim noč za nočjo.

Tam se rojeva najin svet,
ki je z ljubeznijo prežet,
s teboj, Lili Marleen,
s teboj, Lili Marleen!

Troblje nocoj ne kličejo me v boj,
to noč živim, da sem lahko s teboj.
Potlej sledilo bo slovo,
te vedno v srcu nosil bom
s seboj, Lili Marleen,
s seboj, Lili Marleen!

V znak tvoje ljubezni podari mi kak cvet,
koder tvojih las bom nosil nanj pripet.
Jutri morda boš žalostna,
a ljubezen nova bo prišla,
nekoč, Lili Marleen,
nekoč, Lili Marleen.

Vsak moj korak je blaten in težak,
pravi kamerad in dober sem vojak.
A spet igram se z upanjem,
ko mislim le na tvoj objem,
s teboj, Lili Marleen,
s teboj, Lili Marleen!

A spet igram se z upanjem,
ko mislim le na tvoj objem,
nekoč, Lili Marleen,
nekoč, Lili Marleen!

BERNARD (*Kot radijski SPIKER.*)

Spoštovani vojaki, dame in gospodje, tovariši in prijatelji, čudovita, misteriozna, fatalna in seksapilna ... Marlene Dietrich. Dober večer, Mrs. Dietrich.

MLADA MARLENA

Dober večer.

SPIKER

Mrs. Dietrich, vi ste rojeni v Nemčiji?

MLADA MARLENA

Da.

SPIKER

Ali nam lahko razložite, kako ste se, kot rojena Nemka, priključili ameriški vojski v vojni proti lastni domovini.

MLADA MARLENA

Imam ameriško državljanstvo, ampak to ne more izbrisati dejstva, da sem Nemka, in to bom ostala do konca življenja. Kako sem se pridružila ... Vojna se je začela v moji rojstni deželi, v mojem rojstnem mestu ... Dobro vem, kaj se je dogajalo in kaj se tam še vedno dogaja. In čutim se ... odgovorno za to vojno. Čutim se odgovorno za vse, kar moji sonarodnjaki delajo v Nemčiji in v vsej Evropi. Izhajam celo iz vojaške družine. Moji predniki so bili vojaki. Ampak ne morem pristati na to. Z rojstvom nisem prisegla nobeni državni politiki. Vem, kaj je dobro in kaj je slábo. In to, da se trenutno, skupaj z ameriškimi fanti in drugimi vojaki iz evropskih držav, borim proti svoji deželi, ... mislim, da sem zaradi tega samo še bolj ... Nemka. Borim se za pravo Nemčijo, svobodno Nemčijo, demokratično Nemčijo. Na nič drugega ne morem pristati.

SPIKER

Za to vam lahko samo čestitamo in se vam zahvalimo, ker ste ogromno naredili za moralo naših fantov. Slišal sem iz preverjenih virov, da vojakov ne zabavate samo s petjem ...

MLADA MARLENA

Res je. Ne zabavam jih samo s petjem.

SPIKER

Ali tudi spite z njimi?

MLADA MARLENA

Z navadnimi vojaki?! Seveda spim z njimi.

SPIKER

Mislil sem na ...

MLADA MARLENA

Tudi jaz sem mislila na ...

SPIKER

Nam lahko zaupate koliko fantov ste že osrečili?

MLADA MARLENA

Ne vem, ali imam natančno število, ampak mislim, da ... 20 ... tisoč ... dvesto ... dva ... ne ... tri ... dvesto tri ...

SPIKER

20.203?!

MLADA MARLENA

Da. Ampak, treba je povedati, da jih je od tega 20.100 že padlo. Ni jih več. Umrli so. V Italiji. V Afriki. V Franciji. V Belgiji. Kdo ve, kje. In seveda v Nemčiji. Vas zanima še kaj?

SPIKER

Jaz ...

MLADA MARLENA

Si želite, da tudi vas osrečim?

SPIKER

Ne ... mislim ... da ...

MLADA MARLENA

Moja specialnost je tako imenovani felacio, veste. Felacio ... potem pa sproščen pogovor. Rada se pogovarjam. Mogoče pozabljate, da ti fantje potrebujejo nekakšno ... sočutje. Moramo biti sočutni, ampak ne tako, kot so nas učili – sočutni do trpečih duš. To je hinavsko. Duše so nevidne. V imenu duše ljudje radi lažejo. Tisti, ki je nimajo, ponavadi vzamejo kakšen robček ali cunjko in potem to izobesijo kot zastavo. In temu rečejo duša. Ne, bodite sočutni do teles, drugih teles. Telesa trpijo. Telesa čutijo bolečino. Telesa hrepenijo po dotiku, po bližini, po nežnosti. Zato bodite nežni. Duša trpi skozi telo. Podarite telesu dotik, po katerem hrepeni. To je sočutje. Temu danes rečejo – sekssss. Pornografija.

Kurbarija. Jaz temu rečem – sočutje. Biti sočuten do telesa ne pomeni vedno – užitek. Nenehno iskanje užitka je bolezen. Ne, biti sočuten pomeni solidarnost v trpljenju. Biti sočuten pomeni, da si zmožen ljubiti, da te ni sram dati ljubezen in tisto malo užitka ubogemu sočloveku. Takšno sočutje je svoboda, za katero se vsi borimo. Videla sem veliko trpečih, raztrganih, zmaličenih, ranjenih teles. In zdi se, da je to za ljudi sprejemljivo. Kakor da življenje razumejo kot trganje, maličenje in trpljenje. In kakor da bi prepovedali vsako sočutje do telesa. Tega nisem nikoli razumela. Zakaj bi le? Saj sem blondinka.

SPIKER

20.203?!

MLADA MARLENA

Ne. 20.100.

SPIKER

Dame in gospodje, spoštovani vojaki, tovariši in prijatelji, čudovita, misteriozna, fatalna in seksapilna ... *(Zasliši, da STARA MARLENA hlipa; vrne se na njeno stran odra.)*

(BERNARD naliva konjak.)

Zakaj jočete, gospa?

STARA MARLENA

Žalostna sem. Zelo.

BERNARD

Zakaj ste žalostni?

STARA MARLENA

Zmagala sem v vojni.

BERNARD

Kaj pa je tu žalostno?

STARA MARLENA

Ni žalostno. Sramotno je.

BERNARD

Ni sramotno zmagati v vojni. To je lepo. Borili ste se za pravo stvar in zmagali. Sramotno je biti poražen v vojni.

STARA MARLENA

Neumnost, ljubi moj Bernard. Še bolj sramotno je biti zmagovalec. Borila sem

proti sebi sami. Hotela sem osvoboditi svojo deželo. Mislila sem, če osvobodim svojo deželo, bom osvobodila ves svet. Zabavala sem vojake, ki so potem umirali v imenu te svobode. Zdaj ... vojake te iste vojske ... zabavajo neke druge ženske ... povsod po svetu ... so vojaki ... povsod po svetu so nove vojne ... novi sovražniki ... in ... ženske, ki jih zabavajo. V imenu ... svobode ... Naj bi šla zabavat vojake v Korejo? Ali Vietnam? Vse skupaj nima smisla.

Kdor umrl je,

še zdaj živi.

Kdor umorjen je,

še zdaj mori.

Kdor je bil oropan,

ropa še zdaj.

Kdor je bil posiljen,

še zdaj posiljuje.

Kogar smo maščevali,

še zdaj se maščuje.

A ti razumeš kaj, Bernard?

BERNARD

Ne. Pa tudi trudim se ne. C'est la vie.

STARA MARLENA

Konjak, prosim. Danes bom proslavljala. Človek mora imeti smisel za humor in dobro voljo, da bi sprejel vso to žalost. Vse skupaj je ... smešno.

BERNARD *(Toči konjak.)*

Kaj je smešno, gospa?

STARA MARLENA

To, da sem eno vojno dobila in vse druge izgubila. Smešno je to, da sem zbrala milijone dolarjev za orožje, da sem honorarje od filmov dala za begunce, da sem se borila za deželo, v kateri nisem več dobrodošla. Za Hollywood sem postala prestara in nezanimiva. Edini, ki sem jih zanimala, so bili davčni inšpektorji, ki so mi natovorili davke za vsa leta vojne. Na koncu nisem imela za cigarete.

BERNARD

C'est la vie.

STARA MARLENA

C'est la vie, c'est la vie! To lahko govorite vi, Francozi. Mi, Nemci rečemo: es muss sein! Natoči mi konjak, ti, c'est la vie garçon. (*BERNARD toči konjak.*) Edini, ki so me takrat hoteli, so bili gangsterji iz Las Vegasa. Las Vegas! To je šele kupleraj. Puščava denarja. Kič! Kockarji, kurbe in mafija, to je bila moja družba. Tam so me naučili, da ni pravice na tem svetu. Le to – ali imaš srečo ali je nimaš.

BERNARD

Saj ste imeli srečo, gospa. Mar ne?

STARA MARLENA

Seveda. Mar se ne vidi? Vaja dela norca.

GLAS IZ OFFA

Frau Dietrich! Marlene Dietrich! Du bist einer der widerlichsten Personen der deutschen Geschichte ... Ich spucke auf dich! Eine Frau, die die Mörder und Vergewaltiger ihres eigenen Volkes bespasst hat. Wie ekelhaft!!! Man sollt dich in Berlin aufhängen lassen.

STARA MARLENA

Bernard! Puško!

GLAS IZ OFFA

Ich hoffe ich werde das noch erleben.

BERNARD

Takoj gospa. (*Pride z zračno puško.*)

GLAS IZ OFFA

Hure! Hure! Hure! Hure!

BERNARD (*Sproži.*)

GLAS IZ OFFA

Hu... ! Scheisse! Du, Mörder! Scheisse!

BERNARD

Prekleti naci turist! Kaj vam je kričal?!

STARA MARLENA

Ah ... Da sem ena najbolj odvratnih oseb v nemški zgodovini ... da pljuva name ... ker sem zabavala morilce in posiljevalce lastnega naroda. In ... da bi me obesil sredi Berlina.

BERNARD

Prasec! Zakaj pa je na koncu kričal: hura!

STARA MARLENA

Ne – hura, temveč – Hure ...

BERNARD

In to pomeni?

STARA MARLENA

Kurba. (*Šepetaje.*) Bernard!

BERNARD (*Šepetaje.*)

Prosim, gospa.

STARA MARLENA

Še konjaka.

BERNARD

Že drugo steklenico moram odpreti.

STARA MARLENA

Odpri jo.

BERNARD

Zakaj tako šepetava?

STARA MARLENA

Ker nisva sama.

BERNARD

Kdo pa je z nama?

STARA MARLENA

Publika. Vsi naju gledajo. Povej jim, da je to moj zadnji nastop.

BERNARD (*Gleda v publiko.*)

Jaz ne vidim nikogar.

STARA MARLENA

Seveda ne vidiš. To, česar ne vidiš, je publika. Publika je vedno v temi. Povej, da je to moj zadnji nastop.

BERNARD (*Nerodno mu je, a vendar govori publiko.*)

Gospa Dietrich me je prosila, da vam povem, da je to njen zadnji nastop.

STARA MARLENA

In da jih imam zelo rada.

BERNARD

In da vas ima zelo rada.

STARA MARLENA

Pošlji jim poljub.

(Na desni zatemnitev; na levi se oder razsvetli; pride MLADA MARLENA in pošlje poljub publiko; umetni aplavz.)

MLADA MARLENA

Mórda več se ne vrnem domov

Daj no!

Stopi bližje!

Še en glaž, da ti bo toplo!

Nikar ne čakaj na prihodnost,
saj prihodnosti morda ne bo.

Družbo najdem veselo si,
v njej ostanem do dne.

Čas veljavo dobi šele,
ko se razvrat prične.

*Mórda več se ne vrnem domov,
zatemnite luči, glejte šov!*

Daj, objemi me
in očaraj me!

Navsezadnje mornar si za to.

Dajem tisoč poljubov te dni,
ki nihče jih okusil še ni.

Bodi vroč z menoj
in to noč boš moj.

Jaz ne vrnem se več,
jaz ne vrnem se več.

Mórda več se ne vrnem domov.

Mórda več se ne vrnem domov.

zatemnite luči, glejte šov!
Daj, objemi me
in očaraj me!
Navsezadnje mornar si za to.

Dajem tisoč poljubov te dni,
ki nihče jih okusil še ni.
Bodi vroč z menoj
in to noč boš moj.
Jaz ne vrnem se več,
jaz ne vrnem se več.
Mórda več se ne vrnem domov.

Nocoj bom pela za ljudi, ki sem jih ljubila, za vse prijatelje, ki sem jih občudovala
... za ljudi, ki so mi pomagali razumeti vse tisto, česar sama nisem zmogla. Za vse
njih bom pela, malo pa tudi – zase. Kajti te pesmi ... te pesmi so moja edina
resnična biografija.

Vsa ljubezni se predam
Skrivnostno lesketanje,
nek "Je ne sais pas quoi"
prav vsaka lepa ženska
v svojih očeh ima.
Ko moj pogled se vname,
ljubezen v njem vzplamti,
moške povsem prevzame,
le kaj jim govori?

Jaz se popolnoma
ljubezni vsa predam.
Drugače pač ne znam,
tak je moj svet ...

Takšen, kaj hočemo,
je moj temperament,
ljubezni dirigent,
tak je moj svet.

Moški kot veščé
k svetlobi hité
in moja ljubezen
jim srca ožge.

Jaz se popolnoma
ljubezni vsa predam.
Drugače pač ne znam,
tak je moj svet ...

Srce v dlaneh mi bije,
vročica z njih žari,
želijo se predati,
kot da jim konca ni.
Skušajte razumeti,
razkošje v meni tli,
kot slap deroč poleti
moje telo drhti.

Jaz se popolnoma
ljubezni vsa predam ...

Zadnjih dvajset let sem nosila dom v kovčku. Prepotovala sem ves svet ... Pela v Moskvi, Tokiju, Sydneyju, Montrealu, Tel Avivu ... in povsod nosila svoje stanovanje in vse, kar potrebujem v kovčkih. A v Berlinu ... V Berlinu me čaka še en kovček ... v katerem je vsa moja preteklost, moje sanje, moja duša ... (*Obrne se proti zaodrju in zašepeta.*) Bernard ... prosim te, prinesi mi en konjak ... da

ubijem tremo ... (*BERNARD priteče in prinese kozarec s konjakom; ona ga na dušek izpije.*)

V Berlinu me še čaka kovček sna
Prekrasno je v Parizu na ulici Madeleine,
lepo je tudi v Rimu, ko je z majem okrašen.
Ali pa poletna noč na Dunaju ob vinu.
A jaz, četudi vsem v posmeh, še sanjam o Berlinu.

V Berlinu me še čaka kovček sna,
zato se vedno znova vračam tja.
Vsa moja sreča, res opoteča,
vsa v mojem malem kovčku je doma.

V Berlinu me še čaka kovček sna,
in tam ostaja, ker svoj smisel ima.
Saj hrepenenje vrtil življenje,
zato me slej ko prej spet pot odpelje tja.

Lunapark, živalski vrt, medvedek majhen spi,
jezero vabi h kopanju vse tople, sončne dni.
In Werder, ko vse cveti, prelep je Sanssouci.
Prijatelji, tak je Berlin, v spominu živo tli:

V Berlinu me še čaka kovček sna,
zato se vedno znova vračam tja.
Vsa moja sreča, res opoteča,
vsa v mojem malem kovčku je doma.

V Berlinu me še čaka kovček sna,
in tam ostaja, ker svoj smisel ima.
Saj hrepenenje vrtil življenje,
zato me slej ko prej spet pot odpelje tja.

Saj ... v Berlinu me še čaka kovček sna.

Bernard!

(BERNARD prinese še en kozarec; ona na hitro izpije in nadaljuje.)

Ko sem spoznala Johna Wayna, je bil reven mlad igralec. In ne preveč nadarjen. Recimo, da je imel dobro srce. Z mizernimi honorarji je preživel ženo in dva otroka. Prosil me je za pomoč. In jaz sem mu pomagala. Nekoč mi je priznal, da v življenju ni prebral niti ene knjige. O igri ni vedel nič. Znal je samo izgovarjati tekst. Celotista znamenita John Wayne hoja – je moja. Jaz sem ga naučila. Potem je postal znamenit in vpliven Američan, neznosno slaven in bogat. John Wayne je dokaz, da ne potrebujete ne knjig ne talenta, da bi postali hollywoodska zvezda. Zate, Johnny!

Kaj bi jokala

Kaj bi jokala, če bova le na razen šla,
če za vogalom že čakata me fanta dva.
Adio, zbogom, lahko pozabiš me.
Življenje novo za vogalom čaka me.

Kaj bi jokala, če bova le na razen šla,
če za vogalom že čakata me fanta dva.
Oprosti, če sem premalo žalostna.
Kaj bi jokala, če sem končno svobodna.

(parlando)

Življenje novo za vogalom čaka me.
Adio, zbogom, lahko pozabiš me.
Oprosti, če sem premalo žalostna.
Kaj bi jokala, če sem končno svobodna.

(Ko odpoje, se obrne nazaj proti zaodru; BERNARD je že pripravljen; ona na dušek izpije še en kozarec.)

Pesem *Spet je pomlad, spet nov poljub* posvečam Jamesu Stewartu, prijatelju in ljubimcu, ki je v svojih filmih igral na zelo poseben način. Izmisлил si je stil igre, ki se imenuje 'iskanje drugega čevlja'. To metodo je uporabljal vedno, celo v ljubezenskih prizorih – obnašal se je, kot da si je ravnokar obul levi čevelj, desnega pa nikakor ne najde. Sicer ni imel veliko smisla za humor, a ta način igre ga je naredil slavnega in bogatega. Zdaj leži nekje v Kaliforniji in nima več razlogov, da bi iskal drugi čevelj.

(Poje že rahlo pijano.)

Spet je pomlad, spet nov poljub
Spet je pomlad, spet nov poljub,
spet znova ponavlja se vse.
Pomlad je tu in ljubezen z njo,
a ta ima le eno ime.
Spet nov obraz, spet nov nasmeh,
spet nova pot me pelje do zvezd,
Drugo srce osvaja me,
a moje kloniti ne sme.
Ko pride noč,
preteklost ujame me.
Besede, podobe,
in sanje, ki vedno spolze.
In spet ... še en korak, še en poljub,
za vsakim srce se ozre.
Tista pomlad,
o ljubi moj, za vedno preganja me.

(Pavza; njeni gibi se upočasnijo, kakor da bi se skozi pesem rahlo postarala; potem pa kakor da bi v počasnem posnetku iskala drugi čevelj; in nato rahlo odsotno nadaljuje.)

O ljubi, doklér ljubiti moreš!

O ljúbi, doklér ljubiti hočeš!
Prihaja čas, prihaja čas,
ko na grobovih jokála boš na glas!
In glej, da tvoje ti srce gori,
da ljubezen nosi in ljubezen ti goji,
vsaj doklér še drugo mu srce
v ljubezni topli vrača se!
In tistemu, ki dušo ti razkrije,
mu kar se da ustrezi!
Naj vsaka ura radostno mu bije,
naj hude ure ne beleži!

Tako je govoril nemški pesnik Ferdinand von Freiligrath. Najljubša pesem moje matere. Tako sem se učila ljubiti. Tako me je učila mati. In o ljubezni nisem samo pela. Živela sem jo. Resnično. Ne govorim o ljubezni teles, to je sprevrčanje smisla, ki ga imajo rade majhne duše. Ena največjih ljubezni mojega življenja je bila ljubezen do Ernesta Hemingwaya. Brez upanja, brez odvečnih želja. Pogosto naju je združeval samo še obup, ki sva ga čutila le on in jaz. Nikoli nisva bila zares skupaj. Ljubila sva se kot dve ladji, ki ponoči plujeta druga mimo druge, vsaka proti svojemu kontinentu. Rekel mi je, da me nikoli ne bo zapustil. A zapustil je veliko ljudi, ki so ga ljubili, ki so živeli od njegove ljubezni. Živel je tako, kot živimo vsi – kakor da bi bili nesrmtni. Iz življenja je odšel zato, ker je tako hotel. Oh, Ernest, krogla, ki si si jo pognal v glavo, je mene ranila v srce. Še vedno jočem. Takšna izguba boli. In ta bolečina me počasi utruja. Zanj pojem tole pesem. Zate, papa! *(Med glasbenim uvodom gre po še en kozarec konjaka.)*

Budne sanje

Oh, kako lep občutek je to,
srh gre skozi moje telo.
Čeprav se mi zdi da sanjam,
nikoli nisem bila budna ... tako ...

Jaz sem in ti si,
in midva sva budna
v tem snu, krasnem snu,
vse zares je, ko ti si tu.
Tvoj objem prebuja me v snu.

Jaz sem in ti si,
in midva ljubiva se
v snu, prekrasnem snu,
jaz te ljubim in ti zares si tu.
Luna poje v najinem snu.

Zdaj letim, krila imam,
srce gori kot nove zvezde plam.
Tvojih oči nikomur več ne dam,
s tabo hočem videti nov dan.

Oh, kako lep občutek je to,
srh gre skozi moje telo.
Čeprav se mi zdi da sanjam,
nikoli nisem bila budna ... tako ...

(Med pesmijo se še malo postara.)

Bernard! Prosim te, prinesi mi en stol ali ... kaj takega ... noge me strašansko bolijo. *(BERNARD pripelje na oder nekakšen fotelj, ki je zelo podoben tistemu, na kateremu sedi STARA MARLENA; BERNARD brez ukaza prinese še kozarec konjaka; zdaj obe MARLENI sedita vsaka v svojem fotelju; MLADA MARLENA nadaljuje.)*

Orson Welles je bil genij z nesrečno osebnostjo. Bil je zelo prijazen in ni si znal ustvarjati sovražnikov. A prav zaradi tega ga je veliko ljudi sovražilo.

Nekoč je rekel:

STARA MARLENA

“Ne sprašuj predsednika, kaj lahko narediš za svojo deželo. Vprašaj ga, kaj bo za kosilo.”

MLADA MARLENA

Orson Welles je bil vedno brez denarja. In biti brez denarja je bilo zanj stvar higiene. Od njega si se lahko nalezel tihega navdiha, skromnih misli, umne norosti, nežnosti brez dotika ... Ta človek, ki me je v nekem filmu z žago prerezal na dvoje, je bil moj učitelj. Nekoč, ko sem bila res na dnu, je pred mojimi očmi zaštrlel njegov nos. Takrat mi je rekel nekaj zelo pomembnega. Rekel je: “Človek se rodi sam ...

STARA MARLENA

... živi sam ...

MLADA MARLENA

... in umre sam. A samo ljubezen in prijateljstvo mu za hip lahko ustvarita iluzijo, da na tem svetu ni sam.”

Iluzije

Iluzije na pródaj,
pravkar še rabljene!
So lepo mi služile
daleč so segale.
Dotik neba sinjega
urok v njih prepozna.
Saj hrepenenje le živi,
ko sam na svetu si.
Rabljene iluzije,
tople še, dam vse!
Iluzije čarobne
vedno z njim so prišle.
Prodam jih za pol beliča,
vzemite kar vse!
Lepe so iluzije,

so za smeh in solzé.

Po določenem času, v določeni starosti, človek spozna vrednost tistih ljudi, o katerih nima kaj dosti povedati.

STARA MARLENA

Tistih, ki so vedno ob tebi, ko jih potrebuješ.

MLADA MARLENA

Tistih, ki ne uporabljajo velikih gest ne velikih misli. Moj mož ...

STARA MARLENA

... da, imela sem moža ...

MLADA MARLENA

... moj mož, Rudolf Sieber ... kaj bi lahko rekla o njem?

STARA MARLENA

Nikoli me ni zapustil!

MLADA MARLENA

To bi lahko rekla. Nikoli me ni zapustil ... In tudi jaz njega nisem zapustila.

STARA MARLENA

Nikoli.

MLADA MARLENA

Niti takrat, ko me je Jean Gabin na kolenih prosil, naj se poročim z njim. Ne, sem rekla, ne morem se poročiti s teboj, Jean.

STARA MARLENA

Saj že imam moža.

MLADA MARLENA

Saj sem že poročena. Rudija ne bom nikoli zapustila. Ne bodi tako malomeščanski, Jean, sem rekla. In v tej stvari je bil Jean, moja velika ljubezen, moj Jean, velik malomeščan.

STARA MARLENA

Pustil me je.

MLADA MARLENA

Rekel je merde, in odšel. Tako. To lahko rečem o svojem možu.

STARA MARLENA

In o Jeanu Gabinu.

O bog, saj nisem mislila slabó, –
a drugi šel je že in že trpi.

Sem le žigolo

Po ulicah pariških je pohajal,
pogled njegov vsa srca je osvajal,
Bil je junak, ki vrnil se je iz vojne,
od nje ostale le cenene so kolajne.
Ko stopal mimo napudranih je lic,
žvenket denarja razúmel je kot klic.
In ker se svet naprej vrti,
kot žigolo zdaj živi.

Sem le žigolo, nič več kakor to,
vsi poznajo mojo vlogo.
Plačan sem za ples,
plačan sem za seksss,
vsako noč zapeljem drugo.
A bil sem vojak,
bil sem junak,
nihče ne ve za moje bôje.
Četudi zlomim si srce,
obraz smehlja se nevedé,
saj plačajo, da plešem zanje!

Sem le žigolo, nič več kakor to,
vsi poznajo mojo vlogo.
Plačan sem za ples,
plačan sem za seksss,
vsako noč zapeljem drugo.
A bo dan prišel,
ko obraz bo uvel,

nihče ne bo maral zame.

In ko smrt objame me,

stare dame menijo le:

Življenje teče dalje!

MLADA MARLENA

Človek se ne sme zanašati na simpatije in sočutje drugih ljudi.

STARA MARLENA

Lahko se tudi brez tega živi.

MLADA MARLENA

Verjemite, da lahko. Jean Cocteau je mojo osamljenost imenoval – osebna izbira. Imel je prav. Osamljenost ni enostavna stvar. So dnevi in noči, ko človek verjame, da je na svetu najbolje biti sam. Potem pa pridejo dnevi in noči, ko sam sebi delaš družbo tako, da kričiš. Ah, na koncu spoznaš, da se lahko izogneš samoti, a nikakor se ne moreš izogniti osamljenosti.

STARA MARLENA

Biti sam ni isto kot biti osamljen.

MLADA MARLENA

Praznino lahko napolniš, tako kot napolniš hišo s pohištvom. Osamljenost pa ni praznina. To je prej ... neke vrste ... človek, ki je prenaseljen .... s samim seboj.

Wenn ich mir was wünschen dürfte

Man hat uns nicht gefragt,

als wir noch kein Gesicht,

ob wir leben wollten,

oder lieber nicht.

Jetzt gehe ich ganz allein,

durch eine große Stadt,

und ich weiß nicht einmal,

ob diese Stadt mich lieb hat?

Dann schau ich in die Stuben,
durch Tür und Fensterglas,
und ich höre, warte,
auf etwas, (aber was)

Wenn ich mir was wünschen dürfte,
käm ich in Verlegenheit,
was ich mir denn wünschen sollte,
eine schlimme, oder gute Zeit?

Wenn ich mir was wünschen dürfte,
möchte ich etwas glücklich sein,
denn sobald ich gar zu glücklich wär,
hät ich Heimweh nach dem Traurigsein.

STARA MARLENA

Nekoč sem bila mlado dekle.

MLADA MARLENA

Zdaj sem stara in osamljena ženska.

STARA MARLENA

Enkrat vmes sem bila hollywoodska zvezda.

MLADA MARLENA

Sprašujejo me, ali se bojim smrti.

STARA MARLENA

Neumnost!

MLADA MARLENA

Zakaj bi se bala smrti?

STARA MARLENA

Človek se boji življenja, ne pa smrti.

MLADA MARLENA

Mar ne verujete v posmrtno življenje, gospa Dietrich?

STARA MARLENA

Ko si enkrat mrtev, si mrtev. Kaj, naj bi verjela, da tukaj letijo nekakšni mrtveci po zraku? Neznosna gneča bi bila. Že sami sebi smo včasih preveč.

MLADA MARLENA

Umreti ni težko.

STARA MARLENA

Od sramu umreti –
tako kot vsak vojak,
ki mu uspe razumeti,
da je med norci le on – bedak.

MLADA MARLENA

Umreti med fukom poštenim,
z lastno češpljo v roki,
z jezikom ustaljenim
v neki riti globoki.

STARA MARLENA

Od hitre groze umreti,
v kozarcu se raztopiti,
zablodelo kroglo zadeti,
se tiho posloviti.

MLADA MARLENA

Umreti od gromkega smeha,
to je verjetno in možno;
lahko vas do smrti upeha

in spremeni v truplo otožno.

STARA MARLENA

Umreti tako za šalo,
da razveseliš puščavo;
umreti kot budalo
zadavljen z državno zastavo.

MLADA MARLENA

Na skrivaj umreti,
z lažnimi brki in brado;
na loteriji življenja zadeti
smrt kot glavno nagrado.

STARA MARLENA

Na kupu denarja zgoreti,
umreti kot spomenik,
v časopisu umreti kot
državni dostojanstvenik.

MLADA MARLENA

Pivo spiti, umreti,
kot da se nič ni zgodilo;
zadnji kupček podreti
in ... srce se je umirilo.

STARA MARLENA

Umreti brez značaja,
ko moral bi vzeti zdravilo;
na dnu zeliščnega čaja
srce se je utopilo.

MLADA MARLENA

Ali končati svojo pot
star rosnih sto šest let,
ko slišiš pijani krohot
tistih, ki te vržejo v klet,
pljuneš poslednji zob,
zakolneš in padeš v grob,
zakolneš in padeš v grob.

STARA MARLENA

Umreti, to ni nič,

MLADA MARLENA

umreti, lepa reč.

STARA MARLENA

Starati se ...

MLADA MARLENA

starati ...

STARA MARLENA

to je nekaj več.

(Zatemnitev; v mraku še pesem Kam so šle vse rožice?)

Kam so šle vse rožice?

Davno, davno že?

Kam so šle vse rožice?

Nabrale so jih deklice.

Kdaj bodo spoznale?

Kdaj bodo spoznale?

Kam so šle vse deklice?

Davno, davno že?

Kam so šle vse deklice?

Fante so iskale.

Kdaj bodo spoznale?

Kdaj bodo spoznale?

Kam so šli fantje vsi?

Davno, davno že?

Kam so šli fantje vsi?

Puške so jim dali.

Kdaj bodo spoznali?

Kam so šli vojaki vsi?

Davno, davno že?

Kam so šli vojaki vsi?

V grobu so zaspali.

Kdaj bodo spoznali?

Kam so šli grobovi vsi?

Davno, davno že?

Kam so šli grobovi vsi?

Rože so postali.

Kdaj bodo spoznali?